

(9)

TÜRKÇE: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK DÜNYASI ALGISI ve BİLGİ KAYNAKLARI
ENGLISH: PERCEPTIONS OF THE UNIVERSITY STUDENTS and SOURCE OF INFORMATION ON THE TURKISH WORLD

Doç. Dr. Kamile GÜLÜM*
Öğr. Gör. Nermine SEYFULLAYEVA**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Üniversite öğrencilerinin Türk Dünyası ile ilgili bilgi düzeylerini, algılarını ve bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiklerini belirlemektir. Çalışma 2011-2012 öğretim yılı güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verileri anket uygulaması ile toplanmıştır. Anket uygulamasından elde edilen veriler SPSS 17 paket programında değerlendirilerek, tablolar oluşturulmuş ve oluşturulan tablolar yorumlanarak değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, Üniversite öğrencilerinin Türk Dünyası ile ilgili bilgi düzeyi yeterli seviyededir. Öğrencilerin edindikleri bilgileri daha okul öğrenmeleri ile basılı ve görsel medya araçları sayesinde edindikleri anlaşılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bir diğer sonuç, Türk Dünyası insanlarını geleneklerine bağlı, muhafazakar, dindar, kadenci, yardımsever ve sıcakkanlı olmakla birlikte neşesiz, kaba ve hoşgörüsüz insanlar olarak algıladıklarıdır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Görüşleri, Türk Cumhuriyetleri, Türk Dünyası Algısı, Türk Dünyası.

ABSTRACT

The aim of this study is the determined the level of knowledge, perceptions and to identify the sources of information of the University students on Turkish World. The universe of the study is university students. The study was carried out in the fall semester of the academic year 2011-2012. The data was collected survey methods. The data obtained from the survey application package SPSS 17 programme, after created the tables and evaluated and interpreted the tables.

According to the findings, the university students' perceptions and the level of knowledge of the Turkish World is level of adequate. It is seen that the students has been learned information from press and visual media and learning of school. In addition, the students perception the people of the Turkish World as the conservative, religious, fatalistic, helpful and friendly, but overall, joyless and intolerant.

Keywords: Student Opinions, The Perception of the Turkish World, Turkish Republics, Turkish World.

* Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Balıkesir/TÜRKİYE; kgulum@balikesir.edu.tr

** Bakü Devlet Üniversitesi, Coğrafya Fakültesi, Bakü/AZERBAYCAN; neli57@rambler.ru

GİRİŞ

Günümüzde Dünya üzerinde bağımsız olarak varlığını sürdüren yedi adet Türk devleti bulunmaktadır. Ancak dünya üzerinde gerek özerk bölge olarak gerekse farklı ülkelerde azınlık statüsünde yaşayan pek çok Türk ve akraba topluluğu bulunmaktadır. Günümüzde Rusya, Ukrayna ve Çin başta olmak üzere Avrupa, Afrika ve diğer kıtalarda çeşitli sebeplerle yaşayan Türkler göz önüne alındığında Türklerin yedi kıtaya dağılmış olduğu görülmektedir. Bu nedenle Türk dünyası çok geniş bir alanı ifade eder. Özey'e göre Türk Dünyası, yaklaşık 20°doğu (Balkanlar) ve 90° doğu (Turfan Havzası) boylamları ile 35° kuzey ve 55° kuzey enlemleri arasında yer alır. Bu coğrafi konum, batıda Adriyatik denizinden, Doğu Türkistan'da Turan havzasına, Kuzeyden Kazan ve Sibirya düzlüklerinden Kıbrıs adasına kadar çok geniş bir dikdörtgeni oluşturur (şekil: 1)

Şekil:1 Türk Dünyası haritası (<http://www.google.com.tr/search?q=türk+dünyası>)

Bu alan Dünya'nın tam merkezine tekabül eder. Bu geniş alan içinde bugün için 7 bağımsız ve çok sayıda yarı bağımsız ya da bağımlı Türk ülkeleri bulunur. Bu ülkelerin toplam yüzölçümü 4,899.178 km² yi bulmaktadır. Rusya Federasyonu'ndaki özerk cumhuriyetlerin yüzölçümü ise 3,8 milyon km² kadardır. Bunlara Türkiye ve Doğu Türkistan'ın da ilave edilmesiyle, Türk Dünyası'nın toplam alanı 12 milyon km² ye ulaşır. Bu alan Avrupa kıtasının alanından hayli fazladır. Türk Dünyası'nın toplam nüfusu ise yaklaşık 300 milyon olarak ifade edilmektedir (Özey, 2010). Bu alan içinde özellikle orta Asya Türk cumhuriyetlerinin özel bir yeri vardır. Çünkü Türk dünyası dendiğinde genelde ilk akla gelen Orta Asya Türk cumhuriyetleri olmaktadır. Orta Asya güneyinde, Alp sistemine dâhil dünyanın en yüksek dağ sıralarını teşkil eden Himalayalar'la, kuzeyde Sayan dağları ve Baykal gölü etrafındaki dağlar, batıda Hazar denizi ile doğuda Büyük Kingan dağları arasında geniş sahayı meydana getirmektedir (Ardel, 1976). Orta Asya, dar anlamıyla geçmişte SSCB'nin parçası olan beş ülkeyi (Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Tacikistan) tanımlar. Türklerin anavatanı olarak kabul edilen bu bölge den birçok Türk boyu batıya doğru hareket

ederken bir kısmı da Altay'lardan güneye inmiş ve burada kalarak yerleşmiştir. Orta Asya günümüzde de Türk devletlerinin ve halklarının çoğunluğu oluşturduğu bölgedir. Türk devletlerinden Kazakistan, Türkmenistan, Kırgızistan ve Özbekistan bu bölgede yer almaktadır. Ayrıca bölgenin güneyinde bulunan Afganistan, Tacikistan ve doğusunda yer alan Doğu Türkistan'da yoğun bir Türk nüfus mevcuttur.

Bu topraklar uzun yıllar Rusya'nın yayılmacı politikaları nedeniyle Sovyetler Birliği hâkimiyetinde kalarak yönetilmiştir. 1990 yılından itibaren Sovyetler Birliğinin dağılma sürecine girmesiyle bağımsızlıklarına kavuşmuş olarak bugün bölgede varlıklarını sürdürmektedirler. Bu devletlerin bağımsızlık sonrası siyasi ve ekonomik ilişkileri sonucu dünya medyasında daha sık yer almaya başlamalarıyla birlikte Orta Asya Türk dünyası algısı oluşmuştur. Bu kavram Türkiye'de yaşayan Türkler için önemlidir. Ancak bu çalışmada özellikle Türk dünyası algısı sadece Orta Asya ile ilgili tutulmayıp bütün Türk Dünyası'nın kastedildiği özellikle belirtilmiştir. Çünkü araştırmalar, kişilerin bir ülkeye veya bir topluma karşı olumlu ya da olumsuz tutum geliştirmelerinde onlara ait bilgi ve algılarının önemli olduğunu göstermektedir. (Piaget & Weil, 1951; Spencer & Blades, 2006).

Geniş anlamda Türk Dünyası algısının önemli olduğu ve doğru anlaşılması amacıyla bu konu özellikle belirtilerek çalışma yürütülmüştür. Türk dünyası ile ilgili yapılan çalışmalarda alan yazın incelendiğinde (Gadimov,2008: Alım,2009: Yılmaz ve Yiğit,2010:,Gökçe ve Işık,2011) ın Türk dünyası algısı ve çeşitli sorunları ile ilgili çalışmaları görülmektedir. Bu konuda yapılan benzer çalışmalar olmakla birlikte bu çalışma daha geniş bir araştırma alanını kapsaması, Türk dünyası insanların kişilik özellikleri, yaşadıkları bölgelerin özellikleri hakkındaki algılarını ve bilgi edinme kaynaklarını ortaya koyması nedeniyle diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

1. ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışma 18 Mart üniversitesinde birbirinden farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin Türk Dünyasına ilişkin bilgi, görüş ve algılarını ortaya koymak ve bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiklerini belirlemektir. Türk Dünyası algısı ve bilgisi gelecekte kurulması düşünülen Avrasya Birliğinin kilit ülkelerinin belirlenmesi nedeniyle oldukça önemlidir. Üniversite öğrencilerinin bu konudaki görüş ve algılarının bilinmesinin gelecekte atılacak olan adımlara katkısı olacağı düşüncesiyle önemli olduğu düşünülmektedir.

2. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin Türk dünyasına ilişkin algılarını belirlemek amacıyla yapılan tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005). Betimsel istatistik, bir değişkene ilişkin sayısal değerlerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına olanak sağlayan istatistiksel işlemler olarak tanımlanır (Büyüköztürk, 2002).

Araştırmada çalışma grubunu 2011-2012 öğretim yılında 18 mart üniversitesi Fen edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Turizm ve Otelcilik Yüksek okulu ve Mühendislik fakültesinde öğrenim gören 100 öğrenci oluşturmuştur.

2.1 Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencilerinin

Türk Dünyası Algısı” adlı bir anket formu ile toplanmıştır. Formun geliştirilmesi aşamasında uzman öğretim elemanlarından yararlanılmıştır. Formun cronbach alpha değeri 0.81 dir. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde yaş, cinsiyet, öğrenim gördüğü bölüm, gelir durumu, mezun olduğu okul, yaşadığı şehir ve yurt dışına çıkma durumu gibi öğrenci profilini tanımaya yönelik olarak hazırlanmış olan kişisel bilgiler yer alırken, ikinci bölümde onların bilgi ve algılarını ölçmek amacıyla 23 soruluk bir anket oluşturulmuştur. Bu 23 sorunun ilk 0-14 arası olan sorular Türk Dünyası insanların kişilik özelliklerini, 15-19 arası sorular Türk dünyasının bölgesel ve coğrafi özellikleri, 19-23 arası sorular ise öğrencilerin bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiklerini ölçen sorulardan oluşmaktadır.

Anket formunda yer alan maddelerin cevaplandırılmasında, ölçek aralığı Likert tipinde tasarlanmıştır. Bu aralıklar, 1 “Fikrim Yok” veya “Katılmıyorum”, 2 “Kısmen Katılıyorum”, 3 “Katılıyorum” ve 4 “Tamamen Katılıyorum” şeklindedir. Verilerin analizi ve yorumlanmasında, yüzde, frekans, aritmetik ortalamadan yararlanılmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

Üniversite öğrencilerinin Türk Dünyasına ilişkin bilgi ve algılarını ve ölçmek amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen verilerin tabloları ve tabloların yorumları aşağıdaki gibidir

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	Frequency	% Percent
K	61	61
E	39	39
Toplam	100	100

Araştırmaya toplam 100 öğrenci katılmış olup, bunun % 61,0 ı kız öğrenci, % 39,0 u erkek öğrencidir. Çalışmada kız erkek eşitliği gözetilmekle birlikte anket uygulamalarının katılımında bu tabloda görüldüğü gibi kızların lehine bir durum söz konusu olabilmektedir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Yaş Durumuna Göre Dağılımları

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 66.0 sı 18-22 yaş aralığındadır. Bu durum eğitime ara vermemiş öğrenciler için normal yaş aralığıdır. % 23.0 ü 23-26 yaş aralığında, % 10.0 u 27-30 yaş aralığında, % 1.0 i ise 30 yaş üstüdür. Bu durum genelde öğrenimine ara vermiş, ya da öğrenimi sırasında yıl kaybı olan öğrenciler için geçerlidir.

Tablo 3: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Bölüme Göre Dağılımları

Yaş	Frequency	Percent (%)
18-22	66	66
23-26	23	23
27-30	10	10
30 üstü	1	1
Toplam	100	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 46.0 sı fen edebiyat fakültesi % 37.0 si Eğitim Fakültesi öğrencisidir. Özellikle Fen edebiyat Fakültesinin öğrencisinin ve bölümlerinin diğer Fakültelerden daha fazla olması nedeniyle katılım ve gönüllülük daha fazladır. Bunu eğitim Fakültesi izlemiştir. Yine eğitim Fakültesinin öğrenci ve bölüm sayısının fazla olması katılımın nispeten yüksek olmasında etkili olmuştur. Diğer katılımlar %12.0 ile Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu , % 5.0 ile Mühendislik Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır.

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Medeni Durumuna Göre Dağılımları

Anabilimdalı	Frequency	Percent (%)
Fen- Edebiyat F.	46	46
Turizm Yüksekokulu	12	12
Mühendislik Fakültesi	5	5
Eğitim Fakültesi	37	37
Toplam	100	100

Medeni Durum	Frequency	Percent (%)
Bekâr	94	94
Evli	5	5
Diğer	1	1
Toplam	100	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 94.0 ü bekâr olup % 5.0 ise evli % 1.0 ise diğer

olarak tanımladığımız boşanmış ya da nişanlı olan gençlerdir.

Tablo 5: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Ailenin Gelir Durumuna Göre Dağılımları

Gelir	Frequency	Percent (%)
0-500	43	43
501-999	21	21
1000-1500	16	16
1501-2000	17	17
2000 üstü	3	3
Toplam	100	100

Tablo 5 e göre öğrencilerin ailelerinin düşük gelir grubuna dahil olduğu görülmektedir. Tabloda sadece 3 öğrencinin ailesinin geliri 2000 TL nin üzerindedir. 1500-2000 TL arası gelire sahip olanların oranı % 16.0 iken, 1000-1500 TL gelire sahip olanların oranı % 17.0 dır. % 64.0 lük bir bölümün aylık geliri 1000 TL nin altındadır. Bu durumda öğrencilerin ailesinin gelirlerinin genelde asgari ücret düzeyinde olduğu söylenebilir.

Tablo 6: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Mezun olduğu Okul Durumuna Göre Dağılımları

Mezun olduğu okul	Frequency	Percent
Genel lise	32	32
Anadolu lisesi	36	36
Fen Lisesi	17	17
Meslek lisesi	15	15
Toplam	100	100,0

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerinin % 32.0 sinin genel liselerden mezun olan öğrenciler % 36.0 sını ise Anadolu lisesinden mezun olan öğrenciler oluşturmaktadır. Bunu % 17.0 ile Fen lisesi mezunları izlemektedir. Burada dikkat çekici bir durum meslek lisesi mezunlarının % 15.0 gibi bir oranda olmasıdır. Bu durum Turizm meslek lisesi ve öğretmen lisesi mezunlarından kaynaklanıyor olabileceği izlenimi vermektedir. Bilindiği gibi Üniversite sınavlarında meslek lisesi çıkışlı adaylara artı puan verilmekte bu durum onları Üniversiteye yerleştirmede bir adım öne taşımaktadır.

Tablo 7 Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Türk Dünyası Ülkelerinde Bulunma

Durumuna Göre Dağılımları

Türk Dünyası Ülkelerinde Bulunma Durumu	Frequency	Percent (%)
Hiç gitmedim	91	91
Bir-iki	6	6
Üç-dört	4	4
Toplam	100	100

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerinin % 91.0' inin hiç Türk dünyası ülkelerinde bulunmadığı görülmektedir. % 6.0' ın ise bir yada iki kez bulunmuş olduğu tablodan anlaşılmaktadır. Bu durumda öğrendikleri bilgilerin kaynakları önem kazanmaktadır. Tabloda en düşük oran %4.0 ile üç ya da dört kez Türk dünyası ülkelerinde bulunmuş öğrenci bulunmaktadır. Bu durumun nedeni muhtemelen bir akrabalarının bu ülkelerde bulunduğu izlenimi vermektedir.

Tablo 8 Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Türk Dünyasının Kişilik Özellikleri ile İlgili Algısı

Sorular	Tamamen Katılıyorum (%)	Katılıyorum (%)	Kısmen Katılıyorum (%)	Katılmıyorum (Fikrim yok) (%)	TOPLAM (%)
Yardımsaver	66	12	18	4	100
Hoşgörülü	25	5	38	32	100
Misafirperver	58	23	15	4	100
Modern	39	10	40	11	100
Kavgacı	26	13	20	41	100
Kaba	46	35	15	4	100
Neşeli	35	8	28	29	100
Dindar	60	11	21	8	100
Gelenekselci	72	14	10	4	100
Muhafazakar	70	12	12	6	100
Kaderci	62	16	18	4	100
Sıcakkanlı	60	17	17	6	100
Çalışkan	51	11	28	10	100

Alçakgönüllü	55	9	30	6	100
--------------	----	---	----	---	-----

Tablo 8 Türk dünyası insanların kişilik özelliklerini öğrencilerin nasıl algıladığını ölçen sorulardan oluşmaktadır. Tablo incelendiğinde ortaya çıkan durum öğrencilerin Türk dünyası insanlarını geleneklerine bağlı ve muhafazakar insanlar olarak nitelendiklerini söyleyebiliriz. Öğrenciler Türk Dünyası insanların gelenekselci olmaları fikrine % 72.0 si “tamamen katılıyorum”, % 14.0 ü “katılıyorum” yönünde görüş bildirirken % 4.0 ü ise “katılmıyorum” ya da “fikrim yok” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Türk Dünyası insanların muhafazakar oldukları fikrine % 70.0 i “tamamen katılıyorum”, % 12.0 si “katılıyorum”, % 6.0 sı ise “katılmıyorum” veya fikrim yok şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu özellikleri dindar, kadercı, yardımsever ve sıcakkanlı oldukları hakkındaki görüşler izlemektedir. Bütün bu değerlere ait sorulara verilen cevapların hepsinin % 60.0 in üzerinde “tamamen katılıyorum” şeklinde olması, buna ilaveten % 15.0 te “katılıyorum” şeklindeki görüşleri eklendiğinde ortalama % 75.0 lik oranda öğrencilerin Türk dünyası insanların kişilik özellikleriyle ilgili algılarının aynı özellikler üzerinde yoğunlaştığını söyleyebiliriz. Türk dünyası insanların kadercı olduğu fikrine öğrencilerin % 62’ si “tamamen katılıyorum” % 16.0 sı “katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken % 4.0 ü ise “katılmıyorum” veya “fikrim yok” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler yine yardımseverliğe % 66.0 dindarlığa % 60.0 sıcakkanlı olmaya % 62.0 oranında “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, “katılmıyorum” veya fikrim yok şeklinde görüş beyan edenlerin oranı sırasıyla, % 4.0 % 8.0 ve % 6.0 dır.

Bu tablodan çıkan önemli sonuçlardan bir Türk Dünyası insanlarını hoş görümsüz, kaba ve neşesiz bulmalarıdır. Türk Dünyası insanların hoşgörülü olduğu fikrine öğrencilerin % 25.0 i “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken % 5.0 i “katılıyorum”, % 32.0 si ise “katılmıyorum” veya fikrim yok şeklinde görüş bildirmiştir. Yine Türk Dünyası insanların kaba olduğu fikrine öğrencilerin % 46.0 sı “tamamen katılıyorum”, % 35.0 i “katılıyorum”, % 4.0 ü “katılmıyorum” şeklinde görüş bildirerek, Türk Dünyası insanların kaba bulduklarını göstermişlerdir. Neşeli oldukları fikrine öğrencilerin % 35.0 i “tamamen katılıyorum”, % 8.0 i “katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, % 29.0 u “katılmıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 9 Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Türk Dünyasının Coğrafi Özellikleri ile İlgili Algısı

Sorular	Tamamen katılıyorum (%)	Katılıyorum (%)	Kısmen Katılıyorum (%)	Katılmıyorum (Fikrim Yok) (%)	TOPLAM (%)
Geri Kalmış Bölgelerdir	67	13	14	6	100
Moderndir	47	20	3	30	100
Dağlık Bölgelerdir	70	11	9	10	100
Zengin Yeraltı Kaynakları	83	15	5	-	100

Vardır					
--------	--	--	--	--	--

Tablo 9 incelendiğinde Türk Dünyasının dağıldığı coğrafi bölgelerin genelde dağlık bölgeler olduğu, zengin yer altı kaynaklarına sahip olduğu ancak geri kalmış ve modern olmadıkları hakkında bir görüşün olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler Türk Dünyasının yayıldığı alanın zengin yer altı kaynaklarına sahip olduğu bölgeler fikrine % 83.0 oranında “tamamen katılıyorum”, % 15.0 oranında ise “katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Yine Türk Dünyası ülkeleri veya bölgelerinin dağlık ve geri kalmış bölgeler olduklarını belirtenlerin oranlar sırasıyla şöyledir. Dağlık bölgeler olduğu fikrine % 70.0 i “tamamen katılıyorum” yönünde görüş belirtirken, geri kalmış bölge olduğuna ait fikir için bu oran % 67.0 dir. Bu tablodan Türk Dünyasının genelde modern olmadığı fikri tablodan anlaşılmaktadır. Bu konuda öğrencilerin % 47.0 si “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken,% 30.0 u “katılmıyorum” veya “fikrim yok” yönünde görüş belirtmiştir.Bu durum dağlık bölgelerin coğrafi konumundan kaynaklanmaktadır.Dağlık alanların ulaşım ve ekonomik faaliyetlerinin kısıtlı olması nedeniyle daha az geliştiği ve dış etkenlerden daha az etkilendiğinden daha az modern olduğu bilinmektedir.

Tablo 10 Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Türk Dünyası ile İlgili Bilgi Edinme Kaynakları

Sorular	Tamamen Katılıyorum (%)	Katılıyorum (%)	Kısmen Katılıyorum (%)	Katılmıyorum Fikrim Yok(%)	TOP LAM (%)
Yazılı Basın	36	13	41	10	100
Kitaplar	38	33	16	13	100
TV	40	27	25	8	100
Okul	48	29	14	9	100
Eş, dost, tanıdık	26	10	27	37	100

Tablo 10 incelendiğinde öğrencilerin Türk Dünyası ile ilgili bilgilerini okul öğrenmeleri şeklinde edindikleri görülmektedir. B u soruya öğrencilerin “tamamen katılıyorum” şeklindeki görüşlerinin oranı % 48.0 iken “katılıyorum” yönündeki görüşlerinin oranı % 29.0 dur. Bu durumda öğrencilerin % 77.0 sinin Türk Dünyası ile ilgili bilgilerini okulda öğrendikleri görülmektedir. Öğrencilerin bir diğer bilgi edinme kaynaklarının yazılı ve görsel basın olduğu tablodan anlaşılmaktadır. TV yoluyla bilgileri öğrenirim şeklindeki önermeye öğrencilerin % 40.0 “tamamen katılıyorum”, %27.0 si “katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, % 36.0 sı gazete ve dergilerden öğrenirim önermesine “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken öğrencilerin % 13.0 ü “katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. Öğrencilerin bilgi kaynakları içinde en düşük oranda görüş bildikleri önerme eş, dost ve tanıdıktır. Bu önermeye öğrencilerin % 26.0 sı “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, öğrencilerin ancak % 10.0 u “katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. Katılmıyorum diyenlerin oranı ise % 37.0 dir.

SONUÇ

Bu çalışmanın 18 Mart Üniversitesi'nin birbirinden farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin Türk Dünyasına ilişkin bilgi ve algılarını ortaya koymak ve bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiklerini belirlemektir. Bu doğrultuda yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir. Öğrencilerin Türk Dünyası ile ilgili algı ve bilgi düzeylerinin oldukça iyi bir durumda olduğu bu çalışmada görülmüştür.

Öğrencilerin Türk dünyası insanların kişilik özellikleriyle ilgili verdikleri cevaplara göre Türk Dünyası insanlarını geleneklerine bağlı, muhafazakar olarak algıladıkları görülmüştür. Bunu dindar, kadercı, yardımsever ve sıcakkanlı oldukları görüşü izlemiştir. Ancak bunun yanı sıra da kaba, neşesiz, kavgacı ve hoşgörüsüz insanlar olarak algıladıkları bu çalışmada görülmüştür. Bu görüşü Bilgesam tarafından çeşitli kıtlarda yapılan Türkiye ve Türk Algısı adlı çalışmaları da desteklemektedir.

Öğrenci görüş ve algılarına göre Türk Dünyasının dağıldığı coğrafi bölgeler genelde dağlık olmakla birlikte yer altı kaynakları bakımından zengin bölgeler olarak nitelenmektedir. Ancak buna karşılık bu bölgelerin modern olmadığı ve geri kalmış olduğu algısı yaygındır. Dünyasının genelde modern olmadığı fikri de bu çalışmadan elde edilen bir diğer sonuçtur. Türklerin yaşadığı bölgelerin dağlık olduğu fikri Dünya ölçeğinde gözden geçirildiğinde Japon denizinden Adriyatik Denizine kadar uzanan geniş bir sahayı ifade eder ki toprakların Alp Kıvrım sistemi içinde yer alması nedeniyle dağlık olması aynı zamanda yer altı kaynakları bakımından zengin olması coğrafi bir gerçektir. Bu görüşün doğruluğunu coğrafi pek çok kaynak doğrulamaktadır.

Öğrencilerin Türk Dünyası ile İlgili Bilgi Edinme Kaynaklarında ilk sırayı okul öğrenmeleri almakta, bunu kitaplar ve görsel medya izlemektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar okul öğrenmelerinin bilgi edinmede ve kültür aktarımında ne kadar etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrencilerin Türk Dünyası hakkındaki bilgilerini okul eğitimi yoluyla elde etmesi okulun kültür ve bilgi üzerindeki önemini göstermesi açısından oldukça anlamlıdır. Bu görüşü Tezcan'ın görüşleri de desteklemektedir. Tezcan (1992), Her dönemde eğitim okul yoluyla toplumun kültür mirasının aktarılması, çocuğun toplumsallaşması, topluma birlik ve dayanışma ruhu verme, yenilikçi ve değişmeyi sağlayıcı eleman yetiştirme gibi işlevleri yerine getirmiştir demektedir. İkinci önemli öğrenme kaynağı yazılı ve görsel basın olmaktadır. İnsanların algılarını yazılı ve görsel basının etkilediği yapılan araştırmalardan anlaşılmaktadır. Berry (2003)' ye göre İnsanlar gazete ve dergilerden okudukları veya televizyondan izledikleri haberlerden etkilenmekte ve diğer ülkelere ilişkin görüşlerini ve algılarını bu kaynaklardan edindikleri doğru veya yanlış bilgilere göre şekillendirmektedir

Hızlı bir bilgi kirlenmesinin yaşandığı günümüzde doğru kaynaklardan bilgi edinmenin önemi her geçen gün artmaktadır. Bu konuda Türk Dünyası ile ilgili doğru bilgi kaynaklarına daha kolay ulaşmanın sağlanmasıyla öğrencilerin bilgi ve algılarının yükselmesi ve gelecekte atacakları adımların daha somut olmasını sağlanacağı düşünülmektedir. Bu nedenle aşağıdakilerin yapılması önerilmektedir.

İlköğretimden 4.sınıftan itibaren Sosyal Bilgiler kitapları başta olmak üzere yeri ve zamanı geldikçe tüm ders kitaplarında Türk Dünyasını tanıtıcı konulara daha geniş yer verilmesi, medya aracılığı ile öğrencilerin daha doğru bilgi edinmelerini sağlayacak belgesel çekimlerine önem verilmesi, Bu konuda yapılan yayınların çoğaltılması, Türk Dünyası okullarıyla çeşitli anlaşmalar yaparak ilişkileri geliştirecek çalışmaların artırılmasının teşvik edilmesidir.

KAYNAKÇA

Alım, M. (2009). Coğrafya eğitimi öğrencilerinin Türk Dünyası Algıları (Atatürk Üniversitesi Örneği). Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(2), 574-586.

Ardel, A.(1976) . Türk Ülkelerinin Tabii Coğrafyası. Türk Dünyası El Kitabı. Ankara. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, s. 9.

Berry, G. L. (2003). Developing children and multicultural attitudes: The systemic psychosocial influences of television portrayals in a multimedia society. Cultural Diversity and Ethnic Minority, 9(4), 360-366.

BİLGESAM (2011). Afrika’da Türkiye Ve Türk Algısı, (Mısır-Fas-Senegal-Tanzanya). Rapor No : 39, S:29.İstanbul.

Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem

Gadimov, C.(2008). Türk Yazılı Basınında Türk Dünyası.Yüksek lisans tezi.(yayımlanmamış)İst.Üniv.Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gazetecilik Anabilim Dalı

Gökçe, M., Işık,H(2011). Orta Asya Türk Tarihi Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme. International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/4 Fall 2011, p. 563-592,

Özey,R.(2012).Türkiye Coğrafya ve Jeopolitiği,Aktif Yayınevi,İstanbul.

Piaget, J. & A. Weil. (1951). The development in children of the idea of the Homeland and of relations with other countries. International Social Science Bulletin, 3, 561-578.

Spencer C. & Blades M. (2006). Children and their environments. Cambridge: Cambridge University Tezcan, M. (2002). Küreselleşmenin Eğitim Boyutu. Eğitim Araştırmaları Dergisi. S. 6: 56-67

Yılmaz, K., Yiğit, Ö.(2010). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Avrupa, Ortadoğu Ve Türkiye’ye Komşu Ülkelere İlişkin Algıları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, S. 38: 318-334.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Orta_Asya. Erişim:21.02.2013